

Çaga we tehnologiýa sazlaşygy

Category: Kitapcy, Pedagogika we edep-terbiýe

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Çaga we tehnologiýa sazlaşygy ÇOCUK VE TEHNOLOJİ DENGESİ

Yaşadığımız yüzyıl teknoloji çağı olarak adlandırılmakta. Artık hemen hemen tüm işler teknoloji sayesinde çok daha hızlı şekilde halledilebiliyor. Çocuklar ise eski yıllara kıyasla teknoloji ile çok daha erken yaşta tanışıyorlar. Gelecek yıllara hazırlanacak olan çocukların teknolojiyle iç içe büyütülmesi olağan ve hatta gerekli de bir durum aslında. Ancak bununla birlikte teknolojinin zararlarına da dikkat çekiliyor ve bildirimler yayınlanıyor.

■ Denge Sınırı

Çocuklara kazandırmaya çalıştığımız alışkanlıklarda “denge” sınırını koyabilmek önemlidir. Denge sınırı aşıldığı zaman olumlu davranış ya da alışkanlık olumlu olmaktan çıkabilir. Ya da faydalı görülmediği için “yasaklanan” şeyler çocuk için daha cazip hale gelebilir. Bir örnek: çocuğun her gün bir bardak süt içmesinin faydası herkes tarafından bilinir. Süt çocuğun iskelet sistemini güçlendirir, uyku düzenine katkıda bulunur. Ancak yapılan araştırmalar gereğinden fazla içilen sütün özellikle büyüme çağındaki çocuklara zararlı olabileceği yönündedir. Fazla süt tüketimi nedeniyle vücutta depolanan kalsiyumun büyüme hormonu salınımını azaltarak büyümeyi yavaşlattığı ve yine fazla tüketiminin demir eksikliğine ve buna bağlı olarak ta kansızlık ve diş çürümelerine sebep olduğu kanıtlanmıştır. Bizler bu bilgilere bakarak “süt zararlıdır” diyemeyiz. Ancak “süt tüketiminde kontrollü olunmalıdır” diyebiliriz.

Teknolojinin de hayata olan katkıları en az sütün faydaları kadar bilinen bir gerçektir. Çocukların teknolojiyle olan ilişkileri telefon ve tabletlerdeki bilgisayar oyunları ile başlıyor. Bu oyunlar arasında çocuk için faydalı olanları

epeyce çok. Bazı Bilgisayar oyunları basit matematik ve kavram eğitimi verme konusunda oldukça başarılı. Bu oyunlarla çocukların görsel zekaları güçleniyor, çok yönlü ve derin düşünme becerileri gelişiyor. Bazı oyunlar ve sesli kitap siteleri ise özellikle yabancı dil eğitimi kazandırma konusunda oldukça başarılı. Bir çocuğun günde yarım saatlik bir süreyi ebeveyn tarafından seçilen bu eğitici oyunlarla geçirmesi faydalı. Ancak bu sürenin uzaması çocukların zihinsel gelişimlerini olumsuz etkiliyor. Görme bozuklukları, sosyal çevre ile iletişim kuramama problemi, radyasyonun olumsuz etkileri, sağlıksız beslenmeler gibi birçok olumsuzluğa sebep oluyor. Bu bilgilere bakarak “teknoloji çocuklar için zararlıdır” diyemeyiz. Ancak hep birlikte oturulup sohbet edilmesi gerekli yemek saatleri (çocuk daha fazla yesin diye) tablet oynama saatlerine döndüyse, çocuk yarım saatten çok daha fazla bir süreyi tabletler ile geçiriyorsa “teknolojinin sundukları ile dengesiz bir ilişki kurulması çocuklar için oldukça zararlıdır” diyebiliriz.

Bu dengesiz ilişkiyi düzeltmek elbette ki ebeveynlerin elindedir. Tablet oyunları ebeveynin kontrolünden geçtikten sonra günün belirlenmiş bir saatinde çocuğa etkinlik saati olarak sunulursa çocuk bu düzen içerisinde bunu talep edecek, eğlenecek ve öğrenecektir. Ancak bilgisayar oyunları eğitici etkinlik yerine, ebeveyn tarafından zaman sınırı konulmadan “anlık kurtarıcılar” olarak çocuğa sunuluyorsa, çocuk tablet ile vakit geçirmeyi her an talep edecek ve bahsettiğimiz olumsuz durumlara maruz kalacaktır.

■ Akli ve Bilimsel Verilere Uymak

Biz Müslümanlar Kur’ân ve Sünnet’in açıklık getirmediği konularda ortak aklın kabullerine ve bilimsel verilere uymakla öğütlüyük. Bu sebeple çocuklara ilişkin olup kesin tecrübe ve deneylerle edindiğimiz bilgileri uygulama da bizler için sevap sağlayıcı ameller olacaktır. Bunu asla unutmamalıyız.

Şeyma DEMİRCAN NAMAZCI – 2 Kasım 2017. Pedagogika ve edep-terbiye